

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล

กองทัพภาคที่ 2

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กิติพงศ์ พ่วงอยู่
รองผู้อำนวยการกองกำลังพล กองทัพภาคที่ 2

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2563

เอกสารวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพภาคที่ 2

โดย พันเอก กิติพงษ์ พ่วงอยู่

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ปริญา ฉายะพงษ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2563 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(ตฤณ นวพิตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(สุทธิร์ ใจจิ่งหรีด)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ปริญา ฉายะพงษ์)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก กิติพงษ์ พ่วงอยู่

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพอากาศที่ 2

วันที่ กันยายน 2563 **จำนวนคำ :** 7,659 **จำนวนหน้า :** 25

คำสำคัญ การเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพอากาศที่ 2

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลของกองทัพอากาศที่ 2 ปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านสิทธิกำลังพล และเพื่อให้ทราบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล ซึ่งประเด็นในการศึกษาเป็นประเด็นในเรื่องสิทธิกำลังพลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการสนามโดยพิจารณาจากระดับการดำเนินการโดยเปรียบเทียบกับหน่วยระดับเดียวกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่าระดับการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลของกองทัพอากาศที่ 2 พิจารณาในเรื่องจำนวนผู้ขอรับสิทธิอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ความเร็วในการดำเนินการค่อนข้างช้า การเก็บรักษาและรวบรวมข้อมูลต้องได้รับการปรับปรุง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เนื่องจากข้อมูลที่นำมาพิจารณาเป็นเพียงเรื่องเดียวที่สามารถนำข้อมูลมาพิจารณาเปรียบเทียบได้เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลยังมีปัญหาข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ซึ่งเกิดจากหน่วยงานที่ดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลในระดับกองทัพอากาศยังไม่มีการจัดตั้งเพื่อรับผิดชอบงาน ระเบียบหลักการที่มีมากไม่มีการปรับปรุงแก้ไข หลักฐานและขั้นตอนมีมาก เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย บางครั้งไม่มีความรู้และขาดความรับผิดชอบเนื่องจากไม่ใช่สิทธิของตนเอง ขาดการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญที่สุดคือผู้บังคับบัญชายังให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิกำลังพลในระดับค่อนข้างน้อยเนื่องจากขาดข้อมูลในการดำเนินการและยังไม่มี การนำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยเหลือและติดตามรายงานผล โดยผลการวิจัยเราสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลโดยพิจารณาจาก 3 ปัจจัยประกอบด้วย 1) โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องแก้ปัญหการจัดส่วนราชการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยเหนือและหน่วยรอง โดยเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพลเพื่อรับเรื่องดำเนินการประสานการปฏิบัติ ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในภาพรวม สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ต้องเพียงพอ 2) การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล ต้องมีการปรับแก้ทั้งในเรื่องระเบียบหลักการ ขั้นตอนการดำเนินการและใช้เครื่องมือตลอดจนเทคโนโลยีในปัจจุบันที่จะช่วยอำนวยความสะดวก

ในการติดตามและประเมินผล 3) กำลังพลผู้ได้รับสิทธิ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพล รวมทั้งผู้บังคับบัญชาต้องสร้างการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการอบรม สัมมนาหรือยูนิตสคูล เพื่อให้มีความรู้ในสิทธิของตนเอง การปลูกฝังอุดมการณ์ทหารเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความใส่ใจและมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ซึ่งหากทำได้ปัญหาเรื่องสิทธิกำลังพลจะน้อยหรือเบาบางลง ส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุภารกิจต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Kitipong Poungyu

TITLE : The Action Efficiency Improvement For Personnel
Rights in 2nd Army Area

DATE : September 2020 **WORLD COUNT:** 7,659 **PAGES:** 25

KEY TERMS : Efficiency Improvement The action For Personnel Rights
2nd Army Area

CLASSIFICATION : Unclassified

The purpose of this research was to study the personnel rights operation system of The 2nd Army Area. Factors affecting human rights operations and to know the ways to increase the efficiency of the human rights operation. In which the study points to the issue of personnel rights arising from the performance of field service duties. By considering the operation level by comparing it with the same level of unit. Which the research found that the level of personnel rights operations of The 2nd Army Area considering the number of applicants for the rights is quite high. The processing speed is quite slow. Data retention and data collection must be improved. Considering the overall picture, it was at a medium level. But since the information that is considered is the only one that can be compared. Due to the current human rights operation there are still many problems. Which arises from agencies that carry out personnel rights at The Army Area level, the region has not yet been set up to be responsible for the work. There are many regulations, no amendments, there is much evidence and procedures, responsible officers change frequently, sometimes without knowledge and lack of responsibility, because they are not their own rights, lack of ongoing training and knowledge. And most importantly, the supervisor still places little importance

on personnel rights due to the lack of operational data and no tools or technology is used to assist and monitor the results. By researching, we are able to increase the efficiency of human rights operations by considering 3 factors, consisting of 1) The responsible agency structure has to solve the inconsistent government organization problem between the commanding military unit and subordinate units by adding departments responsible for personnel rights to take action and coordinate operations, give suggestions and solve problem in general. For the number of staff must be sufficient. 2) Human rights operations must be modified in term of regulations and principles. Procedures and equipment use, as well as current technology that will help facilitate in the monitoring and evaluation. 3) Personnel who are entitled, personnel responsible for personnel rights, including supervisors must create collaborative learning through training, seminar or unit school in order to have knowledge in his own rights. Cultivating military ideology in order to provide staff with care and responsibility for their duties. Which if possible will reduce or diminish personnel rights issues. Resulting in the operation to achieve the next mission with efficiency and effectiveness.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพอากาศที่ 2” ในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 65 โดยตลอดการทำวิจัย ผู้วิจัยพบว่ากองทัพบกได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิกำลังพลเป็นอย่างมากเพราะนอกจากจะเป็นการตอบสนองในการปฏิบัติราชการแล้วยังมีผลต่ออำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตนอันส่งผลต่อการปฏิบัติการอีกด้วย

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ พันเอก ตูลธร นวพิตร ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ขอขอบพระคุณ พลตรี วีระชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาพิเศษ ที่ให้ข้อเสนอแนะจากประสบการณ์ ขอขอบพระคุณ พันเอก สุทธิร์ ใจจังหวด ที่กรุณาให้เกียรติเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ปริณญา ฉายะพงษ์ ที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ รวมทั้งตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบูรณ์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล จนทำให้เอกสารวิจัยสำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ หากเอกสารที่ได้จัดทำสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบงานในหน่วย ก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อกำลังพลของหน่วย ผู้วิจัยขอมอบความดีให้กับ คณาจารย์ วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ แหล่งข้อมูล รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน จนเอกสารวิจัยสำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามหากเนื้อหาสาระที่อยู่ในเอกสารวิจัยในข้อใดที่มีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอน้อมรับคำติชม ข้อแก้ไขและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลกองทัพภาคที่ 2

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย¹ มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำ แผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการ โดยยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับ ทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกมิติ²

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการ พัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และ ประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิด กว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ โปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝัง ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้าง จิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้กฎหมายต้องมีความ ชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มี ความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อ การพัฒนาโดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือก ปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม³

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2563 ในเรื่อง นโยบายทั่วไป ข้อ 1.2 ด้านการ ปฏิรูปกองทัพและการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ดำเนินการปรับปรุง โครงสร้างของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานะแวดล้อม เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการ ปฏิรูประบบงานให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการปรับปรุงและ พัฒนาสวัสดิการและคุณภาพชีวิต ตลอดจนดูแลขวัญกำลังใจของกำลังพล ระบบกฎหมาย การ ใช้จ่ายงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลมีความโปร่งใสตรวจสอบได้และเป็นไปตามหลักสากลด้วย

การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ⁴ ในเรื่องนโยบายเร่งด่วน ข้อ 2.2 ด้านการปฏิรูปกองทัพและการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ข้อย่อย 2.2.16 พัฒนาสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของกำลังพล รวมทั้งครอบครัว ด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติราชการ ดูแลสิทธิกำลังพล สถานที่ปฏิบัติงาน บ้านพักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น และสิทธิอื่นๆ ที่พึงได้รับอย่างต่อเนื่อง⁵

นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2563 วิสัยทัศน์กองทัพบก พ.ศ. 2580 ในด้านศักยภาพ : องค์ประกอบที่สื่อถึงการมีศักยภาพ ประกอบด้วย ด้านกำลังพล กำลังพล มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีขวัญและกำลังใจที่ดีมีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นทหารอาชีพ และด้านระบบงานและการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีโครงสร้างการจัดหน่วยที่กะทัดรัด⁶ นโยบายเฉพาะ ด้านกำลังพล ลำดับเรื่องที่ 4 การอนุรักษ์กำลังพล ข้อ 4.2 การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วยการดูแลด้านสิทธิประโยชน์ การบริการ และสวัสดิการให้กับกำลังพลและครอบครัวในกรณีต่างๆ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว และบูรณาการงานด้านสวัสดิการของหน่วยร่วมกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล⁷

กองทัพบก เป็นองค์กรหลักที่สำคัญด้านความมั่นคงขององค์กรหนึ่ง มีภาระหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่กำหนดไว้ว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดทำให้มีกำลังทหาร อาวุธ ยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอเพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงแห่งรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการพัฒนาประเทศ” และตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา19 กำหนดให้ “กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่กระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”⁸

จากภาระหน้าที่ของกองทัพบกตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าว ทำให้กองทัพบกต้องใช้กำลังในภารกิจต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การป้องกันประเทศ จากภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมซึ่งมาจากภายนอกประเทศ 2) การรักษาความมั่นคงภายใน ภายใต้กรอบของการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ กอ.รมน. เป็นองค์กรหลัก จากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในหลายด้าน เช่น ปัญหาความมั่นคง

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด หรือ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนี เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น 3) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ภายใต้กรอบกฎหมาย พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เป็นต้น จากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในบางด้าน โดยเฉพาะการแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม 4) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน จากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มาจากการขาดความสมดุลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความยากจนของประชาชน จึงเห็นได้ว่า กองทัพบกมีการใช้กำลังในการปฏิบัติการกิจหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายใน รองรับภัยคุกคามทั้งรูปแบบดั้งเดิม และรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเตรียมกำลังเพื่อให้กองทัพบกปฏิบัติการกิจในการใช้กำลังได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการใช้กำลัง ซึ่งแต่ละห้วงเวลา กองทัพบกได้กำหนดให้มีแผนการเสริมสร้างกำลังกองทัพบก หรือแผนพัฒนากองทัพบกขึ้น โดยเน้นให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ควบคู่กันไป 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างกำลัง ด้านความพร้อมรบ ด้านความต่อเนื่องในการรบและความทันสมัย ทั้งนี้ ในส่วนของความพร้อมรบนั้น ได้กำหนดให้ความพร้อมรบด้านกำลังพลมีความสำคัญสูงสุด ทั้งในเชิงปริมาณที่กำหนดเป้าหมายให้มีกำลังเพียงพอในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ หรือเชิงคุณภาพที่กำหนดเป้าหมายในการเสริมสร้างกำลังพลให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ ในการเสริมสร้างความพร้อมรบด้านกำลังพลในเชิงคุณภาพนั้น ผลลัพธ์ที่ต้องการคือกำลังพลของกองทัพบกเป็นกำลังพลที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะเหมาะสมกับตำแหน่งรวมทั้งมีขวัญและกำลังใจที่ดี ดังนั้นเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการดังกล่าว จึงต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น การให้สิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้กำลังพลมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในทางการทหารนั้นถือว่าขวัญและกำลังใจเป็นอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน

กำลังพลของกองทัพบก ประกอบด้วย ข้าราชการทหารประจำการ ทหารกองประจำการ อาสาสมัครทหารพราน ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการ มีการปฏิบัติราชการ 2 ลักษณะ คือ การปฏิบัติราชการปกติ ในที่ตั้งหน่วยปกติ และการปฏิบัติราชการสนามในพื้นที่อื่น ๆ นอกที่ตั้งหน่วยปกติ (ไม่นับรวมภารกิจพิเศษอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศและการพัฒนาประเทศ) ซึ่งการปฏิบัติราชการสนามเหล่านี้ยังสามารถแบ่งตามลักษณะแผนงานได้ 2 แผนงาน คือ แผนงานป้องกันประเทศและแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน โดยทั้ง 2 แผนงานนี้ กองทัพบกต้องจัดกำลังพลในการปฏิบัติงานในแต่ละแผนงานเกือบ 8 หมื่น

นายหรือในภาพรวมทั้งสองแผนงาน มีจำนวนเกือบ 1 แสน 5 หมื่นนาย ซึ่งพื้นที่ในการปฏิบัติงานของทั้งสองแผนงานนั้นส่วนใหญ่อยู่ตามแนวชายแดนและพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันล้วนแล้วแต่มีความเสี่ยงสูงต่อการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นล้วนแล้วแต่มีความห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ซึ่งเป็นอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตนดังกล่าว ผู้บัญชาการทหารบกจึงได้มอบนโยบายให้บูรณาการวิธีการที่จะทำให้กำลังพลได้รับสิทธิที่ครบถ้วนและรวดเร็ว รวมทั้งกรุณาเพิ่มเติมสิทธิและสวัสดิการให้กับกำลังพลเพิ่มมากขึ้น เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ และค่าครองชีพในปัจจุบัน ตลอดจนเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานภายใต้สถานะการปฏิบัติงานที่ เสี่ยงอันตราย อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจโดยรวมของกองทัพบกให้สูงขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสิทธิและสวัสดิการที่กำลังพลพึงจะได้รับนอกจากในส่วนที่กองทัพบกได้ดำเนินการให้แล้ว ยังมีเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้มาจากอีกหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะในส่วนที่ดำเนินการให้กับกำลังพลที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกด้วย⁹

กองทัพบก เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิกำลังพลเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเสริมสร้างอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน ซึ่งสิทธิที่ได้รับไม่ใช่เฉพาะตัวกำลังพลเท่านั้นยังรวมถึงครอบครัวซึ่งทั้งหมดล้วนถือว่าเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศ การที่กำลังพลได้รับสิทธิที่รวดเร็วและครบถ้วนย่อมส่งผลดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องสิทธิกำลังพลเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและมีทุกยุคสมัยจนปัจจุบันแต่ยังไม่มีการลดน้อยลง

กล่าวโดยสรุปสิทธิกำลังพล ถือเป็นผลที่ข้าราชการทหารและลูกจ้างได้รับจากทางราชการ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการในเวลาปกติรวมทั้งการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม หรือ อัตรารอ เพื่อความมั่นคงของประเทศ เพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบและเกียรติยศ เมื่อได้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติหน้าที่ราชการ หน้าที่ราชการ ประกอบกับเมื่อได้ตั้งใจ ประพฤติปฏิบัติหน้าที่ราชการประกอบคุณงามความดีแล้ว ย่อมได้รับผลตอบแทนทั้งในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ลาออก ทูพพลภาพ เกษียณอายุหรือตาย ซึ่งผลจะบังเกิดแก่ตนเอง ครอบครัวและทายาท¹⁰ ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่ราชการสนามมาจากหลายส่วน เช่น ในอัตรากองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.), กองอำนาจการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง)¹¹

การแบ่งประเภทสิทธิกำลังพล

ตามคู่มือสิทธิกำลังพลของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้แบ่งประเภทสิทธิต่างๆ ที่ข้าราชการได้รับโดยพิจารณาแบ่งตามห่วงที่ปฏิบัติราชการ 2 กรณี คือ สิทธิประโยชน์กำลังพลระหว่างรับราชการและสิทธิกำลังพลเมื่อออกจากราชการ¹² นอกจากนี้ยังมีกรณีที่เกิดสิทธิเพิ่มอีกหนึ่งห่วงคือ สิทธิเมื่อเสียชีวิต¹³ โดยแต่ละกรณีมีสิทธิที่กำลังพลได้รับสรุปได้ดังนี้ 1) ขณะรับราชการ มีสิทธิได้รับ เงินเดือน การเลื่อนขั้น เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มพิเศษ เงินช่วยเหลือ การเดินทางไปราชการภายในประเทศ การเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว เครื่องราชอิสริยาภรณ์ การชมเชย 2) เมื่อออกจากราชการ ได้รับ เบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ บำเหน็จตกทอด บำเหน็จดำรงชีพ เงินช่วยพิเศษ 3) เมื่อเสียชีวิต ได้รับ เงินเดือนค้างจ่าย เงินช่วยเหลือพิเศษ 3 เดือน บำเหน็จตกทอด บำนาญพิเศษ เงินค่าสินไหมทดแทนของหน่วย สิทธิขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการในเวลาปกติ สิทธิขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการในเวลาฉุกเฉิน เงินสวัสดิการสงเคราะห์ของหน่วย

นอกจากสิทธิตามที่กองทัพไทยได้มีการแบ่งประเภทแล้ว ในส่วนของกองทัพบกได้มีการแบ่งการดำเนินการด้านสิทธิโดยแบ่งตามภารกิจ ประกอบด้วย 1) จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) 2) แผนป้องกันประเทศ 3) ปกติ โดยแบ่งประเภทกำลังพลที่จะได้รับสิทธิ ประกอบด้วย (1) นายทหารสัญญาบัตร (2) นายทหารประทวน (3) ทหารกองประจำการและอาสาสมัครทหารพราน (อส.ทพ.) (4) นักเรียนทหาร กรณีที่จะได้รับสิทธิ 1) เสียชีวิต 2) พิการทุพพลภาพ 3) บาดเจ็บ สำหรับประเภทของสิทธิที่ได้รับตามที่กองสิทธิกรมกำลังพลทหารบกได้แบ่งย่อยจำนวน 30 สิทธิ โดยแต่ละสิทธิจะได้รับจากหน่วยงานแตกต่างกันไป โดยแต่ละหน่วยงานจะเป็นเจ้าของสิทธิต่างๆ ประกอบด้วย กองทัพบก จำนวน 14 สิทธิ กระทรวงกลาโหม จำนวน 1 สิทธิ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 5 สิทธิ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (อผศ.) จำนวน 2 สิทธิ มูลนิธิสายใจไทย จำนวน 1 สิทธิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 1 สิทธิ กรมบัญชีกลาง จำนวน 3 สิทธิ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 3 สิทธิ¹⁴

ตารางที่ 1 หน่วยงานและสิทธิที่กำลังพลได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่¹⁵

หน่วย/กองทุนที่มอบ	ลำดับ	สิทธิที่ได้รับ
กองทัพบก	1	การปูนบำเหน็จพิเศษ
	2	เงินบำรุงขวัญตามพหุติกรรม
	3	เงินพระราชทานตามพหุติกรรม
	4	เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ ทบ.
	5	เงินเดือนค้างจ่าย
	6	สินไหมทดแทน(ประกันชีวิต)
	7	เงินช่วยเหลือทหาร อส.ทบ.
	8	เงินสงเคราะห์ อส.ทพ.
	9	เงินช่วยเหลือกำลังพล ปลด พิการ ทูพพลภาพ
	10	บรรจุกายาท
	11	ที่พักอาศัย
	12	การรักษาพยาบาลให้กับทายาท
	13	ทุนการศึกษา
	14	เงินช่วยเหลือครอบครัวที่มาดูแลกำลังพลที่เจ็บป่วยและกำลังพลที่เจ็บป่วยจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม ณ รพ.ร.ร.6
กท.	15	สินไหมทดแทนพิทักษ์พล กท.
สำนักงานปลัด สำนัก นายกรัฐมนตรี	16	เงินทดแทนระเบียบ บ.ท.ช. 1. เกิดจากการกระทำของศัตรู 2. ไม่ได้เกิดจากการกระทำของศัตรู
	17	เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ระเบียบ บ.ท.ช.
	18	เงินชดเชยการเจ็บป่วยเป็นรายวัน ระเบียบ บ.ท.ช. 1. ในสถานพยาบาล 2. ตามคำสั่งแพทย์
	19	เงินเยียวยาจากการกระทำของฝ่ายตรงข้าม
	20	ความช่วยเหลือเพิ่มเติม 1. ทุนการศึกษา(บุตร) 2. เงินยืมชีพรายเดือน (เฉพาะผู้รับทุน)
อผศ.	21	เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ อผศ.
	22	เงินช่วยเหลือรายเดือน 1. เงินเลี้ยงชีพ 2. เงินผดุงเกียรติ
มูลนิธิสายใจไทย	23	เงินช่วยเหลือ 1. จ่ายครั้งเดียว 2. จ่ายรายเดือน
ปก.	24	เงินเยียวยา
กรมบัญชีกลาง	25	บำนาญพิเศษ
	26	บำเหน็จ 1. บำเหน็จตกทอด 2. บำเหน็จดำรงชีพ
	27	เงินช่วยเหลือพิเศษรายเดือน 3 เดือน
สนง.ปปส.	28	เงินรางวัลเพิ่มเฉพาะตัว
	29	มูลนิธิป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
	30	กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

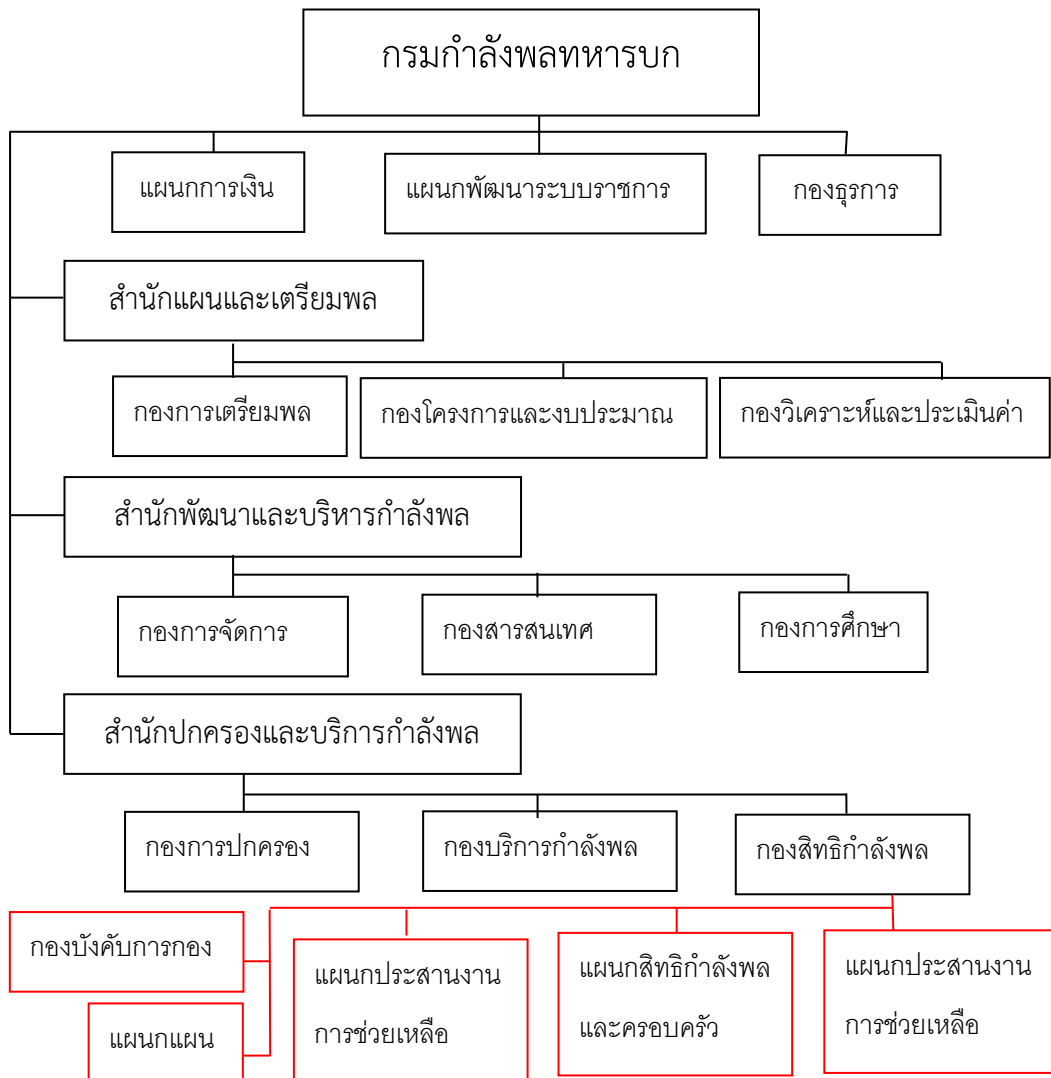
ตารางที่ 2 รายละเอียดการได้รับสิทธิแบ่งตามภารกิจ ประเภทกำลังพลและกรณีสูญเสีย¹⁶

ภารกิจ	จขต.						แผนป้องกันประเทศ						ปกติ					
	สัญญาบัตร ประทวน			ทหารกองประจำการ อส.ทพ.			สัญญาบัตร ประทวน			ทหารกองประจำการ อส.ทพ.			สัญญาบัตร ประทวน			ทหารกองประจำการ อส.ทพ.		
กรณี ลำดับ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	พิการ	บาดเจ็บ
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
4	1			1			1			1			1			1		
5	1			1			1			1			1			1		
6	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
7	1		1	1		1	1		1	1		1						
8				1	1	1				1	1	1				1	1	1
9		1			1			1			1							
10	1	1		1	1		1	1		1	1							
11	1	1		1	1		1	1		1	1							
12	1	1		1	1		1	1		1	1							
13	1	1		1	1		1	1		1	1							
14			1			1			1			1						
15	1	1		1	1													
16	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12						
17	1			1			1			1								
18	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12						
19	1	1	1	1	1	1												
20	12	12		12	12		12	12		12	12							
21	1			1			1			1								
22		12			12			12			12							
23	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1						
24	1	1	1	1	1	1												
25	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
26	1	2		1	2		1	2		1	2		1	2		1	2	
27	1			1			1			1			1			1		
28	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
29	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล

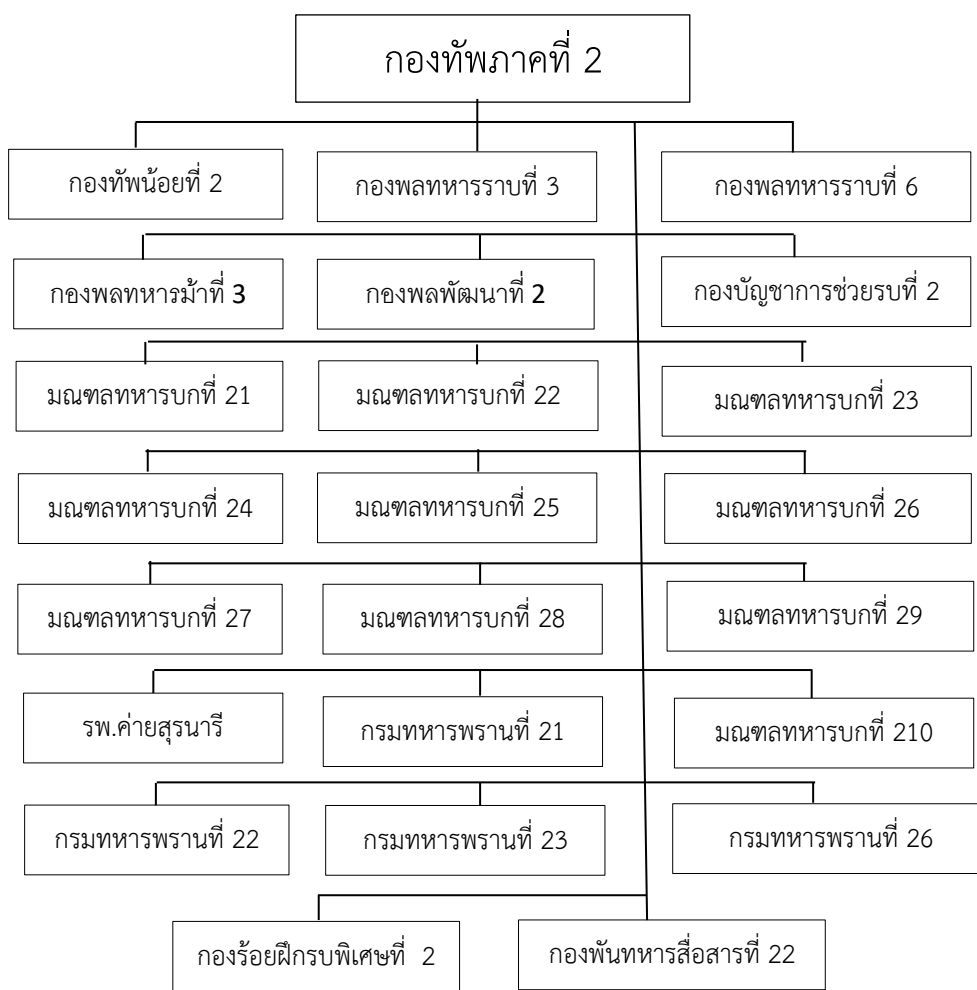
กรมกำลังพลทหารบก (กพ.ทบ.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านกำลังพลของกองทัพบก เป็นกรมฝ่ายเสนาธิการจัดอยู่ในส่วนบัญชาการของกองทัพบก เป็นหน่วยงานที่คอยให้ข้อเสนอแนะในกิจการกำลังพลทั้งปวงของกองทัพบกต่อผู้บัญชาการทหารบก เพื่อสั่งการหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกในการปฏิบัติงานด้านกำลังพล โดยมีเจ้ากรมกำลังพลทหารบกเป็นหัวหน้า

หน่วยงาน มีการแบ่งส่วนราชการตามภาพ ประกอบด้วย 3 สำนัก 10 กอง 2 แผนก อัตรากำลังพล 465 นาย โดยมีกองสิทธิกำลังพลเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสิทธิกำลังพลของกรมกำลังพลทหารบก มีหน้าที่ 1) เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงานและกำกับการในเรื่องสิทธิกำลังพลและครอบครัวของกำลังพลที่บาดเจ็บ เสียชีวิต หรือพิการทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ 2) ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ประสานงานเพื่อให้ข้าราชการ ทหารนอกประจำการและกำลังพลอื่นของกองทัพบกได้รับสิทธิอันพึงมีพึงได้ 3) บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

ภาพที่ 1 การจัดส่วนราชการกรมกำลังพลทหารบกและกองสิทธิกำลังพล ¹⁷

กองทัพอากาศที่ 2 (ทภ.2) เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบก มีหน้าที่สร้างเสถียรภาพของความมั่นคงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภารกิจหลัก 5 ประการ คือ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ การช่วยพัฒนาประเทศ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม โดยมีแม่ทัพอากาศที่ 2 เป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีอัตราการจัดหน่วยเป็นไปตามคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ลับ ที่ 56/48 ลง 12 ต.ค. 48 สำหรับการจัดภายในกองบัญชาการกองทัพอากาศประกอบด้วย 6 กองเสนานิการ โดยกองกำลังพลกองทัพอากาศไม่มีการจัดแผนกย่อย มีอัตรากำลังพล 31 นาย

ภาพที่ 2 การจัดส่วนราชการกองทัพอากาศที่ 2¹⁸

ภาพที่ 3 การจัดส่วนราชการภายในกองบัญชาการกองทัพภาค ¹⁹

พิจารณาการจัดส่วนราชการที่รับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพลจากการจัดหน่วยเมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นได้ว่ากองทัพบกมีกรมกำลังพลทหารบก มีการจัดส่วนงานที่รับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพล คือ กองสิทธิกำลังพล ในขณะที่หน่วยระดับกองทัพภาคโดยกองกำลังพลกองทัพภาคไม่มีการจัดส่วนงานที่จะรับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพลโดยตรง การจัดส่วนราชการแต่ละกองทัพภาคมีการแบ่งส่วนราชการภายในที่แตกต่างกัน โดยยึดถือกรอบการจัดส่วนราชการในกรมกำลังพลทหารบกประกอบด้วยแนวความคิดของแต่ละกองทัพภาค อย่างไรก็ตามจากการที่ผู้บังคับบัญชาได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิกำลังพลจึงได้มีคำสั่งกองทัพบกให้หน่วยขึ้นตรงกองทัพบกจัดตั้ง "ศูนย์ประสานงานช่วยเหลือกำลังพลกองทัพบกที่สูญเสียจากการปฏิบัติราชการในระดับกองพลและกองทัพภาค" ²⁰ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2562 โดยกองทัพภาคที่ 2 ได้ทำการจัดตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือกำลังพล ทบ. ที่สูญเสียจากการปฏิบัติราชการ ทภ.2 ²¹

เปรียบเทียบการจัดส่วนงานย่อยภายในกองกำลังพลในแต่ละกองทัพภาค

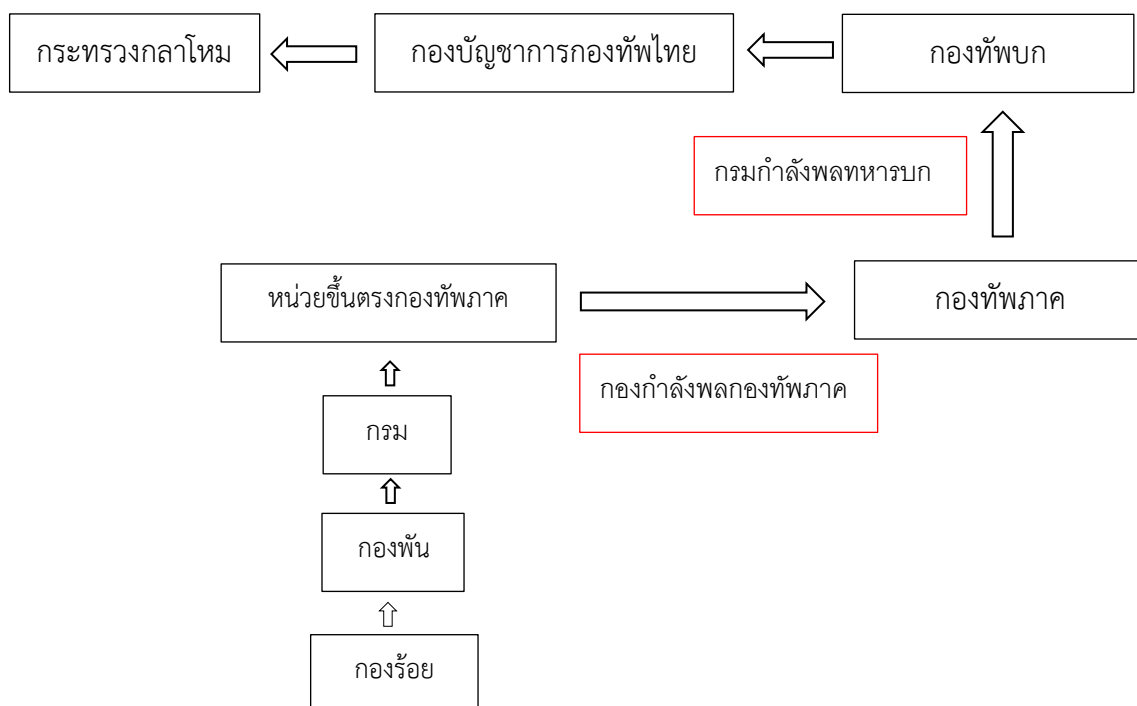

ภาพที่ 4 ผังเปรียบเทียบการจัดส่วนงานย่อยของแต่ละกองทัพภาค

จากการตรวจสอบข้อมูลการจัดหน่วยภายในของกองกำลังพลของแต่ละกองทัพภาคสามารถสรุปได้ตามภาพ เมื่อพิจารณาจากภาพด้านบนจะพบว่าการจัดหน่วยของแต่ละกองทัพภาคมีการจัดที่แตกต่างกันทำให้การปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันไปด้วยโดยเฉพาะงานด้านสิทธิกำลังพลจะเห็นได้ว่าแต่ละกองทัพภาคยังไม่มีมีการจัดส่วนงานมาเพื่อรองรับงานเรื่องสิทธิกำลังพลโดยเฉพาะแต่ละกองทัพภาคจะมอบหมายงานด้านสิทธิกำลังพลให้กับแผนก/ฝ่ายตามที่มีเนื้องานนั้น ๆ ใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกัน เช่น งานเลื่อนยศ ปรับย้าย มอบให้แผนกจัดการทำ งานด้านสิทธิกำลังพลจะมอบหมายให้แผนกที่รับผิดชอบงานสายสนามหรือฝ่ายกำลังพลศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาค(ผกพ. ศปก.ทภ.) ทำ งานการพิจารณาบำเหน็จมอบให้แผนกปกครองรับผิดชอบดำเนินการเป็นต้น

การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล

การเริ่มดำเนินการในการขอรับสิทธิกำลังพลจะเริ่มจากหน่วยที่มีกำลังพลมีคุณสมบัติในการขอรับสิทธิ เป็นการดำเนินการเป็นขั้นตอนผ่านตามสายการบังคับบัญชาจากหน่วยระดับล่างจนถึงหน่วยระดับกองทัพภาคเพื่อพิจารณาก่อนส่งเรื่องให้กองทัพบกดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้การเสนอขอสิทธิแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นประเภทของสิทธิ ระเบียบ หลักการ หลักฐาน รวมทั้งผู้ที่มีอำนาจอนุมัติก็แตกต่างกันไปบางเรื่องกองทัพบกมีอำนาจอนุมัติบางเรื่องกระทรวงกลาโหมมีอำนาจในการอนุมัติแตกต่างกันไป

ภาพที่ 5 เส้นทางการเดินทางของเอกสารตามสายการบังคับบัญชา

เมื่อพิจารณายอดกำลังพลในสังกัดถือได้ว่าการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลย่อมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีจำนวนกำลังพลมาก ซึ่งแต่ละคนมีสิทธิในเรื่องต่างๆ มากมาย แต่ในทางตรงข้ามขั้นตอนการดำเนินการและเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบกลับมีมาก แม้กองทัพบกจะได้มอบอำนาจการดำเนินการด้านกำลังพลบางเรื่องให้กับผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการนำเสนอตามสายการบังคับบัญชาแล้วก็ตาม²²

วิเคราะห์การเพิ่มประสิทธิภาพและแนวทางการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพบกที่ 2 ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลหน่วยระดับกองทัพบก

หน่วย	จำนวน	จำนวนเรื่องที่อนุมัติตามห่วงเวลาที่ใช้					เทียบการใช้เวลา/เรื่อง	
		3 ด.	6 ด.	1 ป.	มากกว่า 1 ป.	ไม่มีข้อมูล	เวลาน้อยสุด	เวลามากสุด
กองทัพบกที่ 1	72	9	4	8	32	19	1 ด.	30 ป. 3 ด.
กองทัพบกที่ 2	109	7	4	12	58	28	1 ด.	12 ป. 10 ด.
กองทัพบกที่ 3	63	12	11	10	19	11	1 ด.	12 ป. 3 ด.
กองทัพบกที่ 4	410	1	34	68	230	76	2 ด.	11 ป. 7 ด.
รวม	654	29	53	98	339	135		

การทำงานด้านสิทธิกำลังพลในปัจจุบันจะดำเนินการแตกต่างกันไปในแต่ละกองทัพอากาศ จากการตรวจสอบพบว่าแต่ละหน่วยไม่สามารถสรุปผลการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบบางเรื่องใช้เวลานานเนื่องจากต้องรอให้มีคุณสมบัติครบ บางเรื่องสูญหายหรือไม่ครบถ้วน บางเรื่องผู้มีสิทธิเปลี่ยนเจตนาในการขอรับสิทธิ ดังนั้น การที่จะหาข้อมูลจึงทำได้ยากจึงจำเป็นจะต้องเลือกงานที่มีการเก็บข้อมูลในระดับกองทัพบกโดยผู้วิจัยได้ขอข้อมูลจากกรมกำลังพลทหารบกโดยเลือกในเรื่องการบรรจุทดแทนการสูญเสียจากการปฏิบัติราชการมาเป็นข้อมูลอ้างอิงเนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องโดยเป็นข้อมูลที่รวบรวมตั้งแต่การเกิดเหตุคือวันที่ 3 ก.พ. 30 จนถึง 30 ก.ค. 62 แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตารางด้านบนซึ่งจะเห็นว่ากองทัพอากาศที่ 2 มีปริมาณงานค่อนข้างมาก ความรวดเร็วในการดำเนินการปานกลาง ข้อมูลบางส่วนไม่เรียบร้อยเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ขาดความรู้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญที่ทำให้การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากปัจจัยหลัก 3 ประการ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบ (1) การจัดส่วนราชการไม่รองรับกันระหว่างหน่วยเหนือ(กองทัพบก) รวมทั้งกับหน่วยรอง (หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ) (2) สัดส่วนปริมาณงานที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ได้รับสิทธิมีความแตกต่างกันมากเมื่อเทียบกับหน่วยเหนือ (กองทัพบก) และกองทัพอากาศอื่น ๆ เว้นกองทัพอากาศที่ 4 2) การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล (1) ระเบียบ หลักการ มีการใช้มาเป็นระยะเวลานาน ไม่มีการแก้ไข (2) หลักฐาน มีจำนวนมาก บางอย่างต้องใช้เวลา (3) ขั้นตอน มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ผ่านหลายหน่วยงาน (4) อุปกรณ์/โปรแกรม หน่วยยังไม่นำเทคโนโลยีปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้อาจเกิดจากงบประมาณมีจำกัด การปฏิบัติที่อาจส่งผลกระทบต่อ การรั่วไหลของข้อมูลตามมาตรการการรักษาความปลอดภัย 3) กำลังพล/เจ้าหน้าที่ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านสิทธิกำลังพล เนื่องจาก (1) ความรู้ เจ้าหน้าที่ไม่มีเนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ใหม่ หน่วยงานไม่มีการจัดอบรม (2) ขาดความรู้รับผิดชอบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดจิตสำนึกในงานที่รับผิดชอบ

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพล กองทัพอากาศที่ 2

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเราสามารถหาแนวทางเพื่อแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลได้ดังนี้ 1) การแก้ปัญหาคือการจัดส่วนราชการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยเหนือและหน่วยรองโดยเฉพาะกองทัพอากาศและหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศระดับกองพลต้องจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสิทธิกำลังพลโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อรับเรื่องดำเนินการและประสาน

การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (หน่วยเหนือ หน่วยที่ขอรับสิทธิ หน่วยที่ให้การสนับสนุนและผู้ขอรับสิทธิ) ให้คำแนะนำ ติดตามเร่งรัดและแก้ปัญหาในภาพรวมในหน่วยนั้นๆ สำหรับหน่วยงานที่ต่ำกว่าหน่วยระดับกองพลให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยนั้น ๆ ที่จะบริหารจัดการ

2) การจัดเจ้าหน้าที่เพื่อมาปฏิบัติงาน ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญภายหลังเมื่อจัดหน่วยงานรับผิดชอบแล้ว สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ที่จัดต้องเพียงพอกับปริมาณงานที่หน่วยของตนต้องดำเนินการโดยจัดเจ้าหน้าที่ที่เป็นหลักจำนวนหนึ่งและหากปริมาณงานมีการเพิ่มมากขึ้นก็ใช้การจัดเฉพาะกิจเป็นคราวๆ ไปเพื่อให้การปฏิบัติงานในภาพรวมในทุกสายงานไม่กระทบ

3) การจัดสถานที่ทำงาน นอกเหนือจากการจัดส่วนงานมาเพื่อรับผิดชอบงานด้านกำลังพลแล้ว สถานที่ทำงานก็มีความสำคัญไม่แพ้กันเนื่องจากสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

4) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในการแก้ไขระเบียบ หลักการ ขั้นตอน เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่มีอำนาจแก้ไข เช่น กระทรวงกลาโหม เป็นต้น โดยกองทัพบกในฐานะเป็นหน่วยบังคับบัญชาเป็นหน่วยริเริ่มและเป็นหน่วยเจ้าภาพหลัก โดยจัดคณะกรรมการจากหน่วยขึ้นตรงเพื่อช่วยพิจารณากลับกรองแล้วนำผลที่ได้เสนอตามสายบังคับบัญชาเพื่อแก้ไขต่อไป

5) การปรับลดขั้นตอนเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว เช่น จากเดิมการรายงานผ่านตามสายการบังคับบัญชาเป็นจากหน่วยที่ขอรับสิทธิระดับกองพันเสนอเรื่องไปหน่วยระดับกองพลและกองทัพภาคได้เลย ในส่วนของเอกสารเช่นกันหากเราสามารถเรียกจากภาครัฐได้ก็ให้คง เป็นต้น

6) การใช้โปรแกรม / อุปกรณ์ / เครื่องมือตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบันมาช่วยงานด้านสิทธิกำลังพล เช่น การเขียนโปรแกรมติดตามสิทธิกำลังพล การเขียน / ใช้แอปพลิเคชันเพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ให้ข้อเสนอแนะอำนวยความสะดวก ทำให้ผู้ขอรับสิทธิมีความสะดวกตรงตามวัตถุประสงค์ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยยึดหลัก “ ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ”

7) จัดการอบรมเพื่อให้ความรู้หรือสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องสิทธิกำลังพลสำหรับเจ้าหน้าที่กำลังพลทุกนายรวมทั้งครอบครัวเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจเพื่อเป็นการรักษาสิทธิอันพึงมีพึงได้ของตนเองและกำลังพลภายในหน่วย

8) ปลุกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารกองทัพบกเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความใส่ใจและมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่

9) การกำหนดแนวทางการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลโดยนำแผนบทเรียนและประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่มาทำเป็นเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงาน

10) จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนเพื่อป้องกันและป้องปรามการแสวงประโยชน์จากเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้แอบอ้างเพื่อหวังผลประโยชน์และสร้างความเสื่อมเสียต่อหน่วยงานและผู้ร่วมงาน

11) กำลังพล

เป็นจุดเริ่มต้นของการได้รับสิทธิ ต้องมีความรู้ในสิทธิของตนเอง ต้องเตรียมการเตรียมหลักฐาน ให้มีความทันสมัยและครบถ้วนอยู่เสมอ เนื่องจากสิทธิที่ได้มีทั้งขณะรับราชการและภายหลังออกจากราชการ ในบางกรณีสิทธิเกิดภายหลังที่เสียชีวิต 12) สร้างความเข้มแข็งกับหน่วยงานด้านสิทธิกำลังพลโดยพิจารณาเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบมีความรู้มาทำงาน ไม่เปลี่ยนตัวโดยไม่มีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง 13) สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การตอบแทนในรูปแบบต่าง เช่น ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่กำลังพล การชมเชย ขณะเดียวการต้องมีการลงโทษหากเกิดข้อบกพร่องอันไม่สมควรเกิด 14) ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่องานด้านสิทธิกำลังพลเพราะการปฏิบัติงานจะรวดเร็วหรือไม่ส่วนหนึ่งเกิดจากการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการช่วยประสานงานในระดับที่สูงกว่าระดับเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาเรื่องสิทธิกำลังพลเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานในอดีตที่ผ่านมา ระบบการทำงานยังไม่มีมาตรการจากหน่วยเหนือประกอบกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่มี ความก้าวหน้าแต่ในปัจจุบันกองทัพก็ได้กำหนดมาตรการและให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว ดังนั้นการนำผลวิจัยไปใช้และพัฒนาต่อยอดในรูปแบบต่างๆ เช่น โปรแกรมติดตามสิทธิกำลังพลประกอบกับการใช้แอปพลิเคชันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนการที่เราสามารถติดตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โปร่งใสไม่มีการเรียกร้องผลประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานและช่วยเสริมสร้างอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน

ประเด็นท้าทาย

อย่างไรก็ตามเรื่องสิทธิกำลังพลเป็นเรื่องที่มีความละเอียดและซับซ้อน เอกสารวิจัยฉบับนี้เป็นเพียงการหาแนวทางแก้ไขในภาพรวม โดยเน้นในเรื่องสิทธิที่เกิดกับกำลังพลที่ปฏิบัติภารกิจราชการสนาม ยังคงเหลือสิทธิในภารกิจอื่นๆ อีก เช่น สิทธิในการปฏิบัติภารกิจในสายงานปกติ นอกจากนี้ยังมีสิทธิอันเกิดจากภารกิจพิเศษ เช่น การรักษาสันติภาพ การปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ยังไม่มีการกล่าวถึงหรือเขียนหลักการ ขั้นตอนการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นกรณีที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลมีความรวดเร็วครบถ้วนสามารถลดหรือทำให้ปัญหาเรื่องสิทธิกำลังพลหมดสิ้นลง ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายในการที่จะมีผู้สนใจได้ทำการวิจัยต่อเพื่อในการดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลมีความสมบูรณ์ครบถ้วนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ราชกิจจานุเบกษา [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 13 มีนาคม 2563] เข้าได้จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>
- ² ราชกิจจานุเบกษา [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 13 มีนาคม 2563] เข้าได้จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- ³ เรื่องเดียวกัน; หน้า 10
- ⁴ นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2563 หน้า 7
- ⁵ เรื่องเดียวกัน; หน้า 13
- ⁶ นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2563 หน้า 3
- ⁷ เรื่องเดียวกัน; หน้า 9
- ⁸ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551
- ⁹ คู่มือการดำเนินการสิทธิกำลังพล กองทัพบก พ.ศ.2560; หน้า 5
- ¹⁰ หนังสือคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาสิทธิประโยชน์ของกำลังพลในกองทัพไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ; หน้า 3
- ¹¹ เอกสารสิทธิกำลังพลโรงเรียนทหารสื่อสาร[อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร : 25 [เข้าถึงเมื่อ 13 มีนาคม 2563] เข้าได้จาก <http://www.signalschool.ac.th/web3/wp-content/uploads/2018/06/สิทธิกำลังพล-รร.ส.สส.-1.pdf>
- ¹² คู่มือสิทธิกำลังพล กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ.2552; หน้า 3
- ¹³ คู่มือสิทธิกำลังพล กองบัญชาการกองทัพไทย คณะทำงานจัดการความรู้ กรมกำลังพลทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย; หน้า 5
- ¹⁴ คู่มือการดำเนินการสิทธิกำลังพล กองทัพบก พ.ศ.2560; หน้า 182
- ¹⁵ เรื่องเดียวกัน; หน้า 182
- ¹⁶ เรื่องเดียวกัน; หน้า 182
- ¹⁷ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ลับ ที่ 32/57 เรื่อง แก้อัตรากองทัพบก 2506 (ครั้งที่ 3) ลง 3 ก.ย. 57
- ¹⁸ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ลับ ที่ 13/56 ลง 21 มี.ค. 56

- 19 เรื่องเดียวกัน
- 20 หนังสือ กรมกำลั้งพลทหารบก ที่ กท 0401/4492 เรื่อง ขออนุมัติหลักการจัดตั้งศูนย์
ประสานงานช่วยเหลือกำลั้งพล ทบ. ที่สูญเสียจากการปฏิบัติราชการในระดับกองพล และ
ทภ. ลง 11 พ.ย. 62
- 21 คำสั่งกองทัพภาคที่ 2 ที่ 1995/2562 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือกำลั้งพล
ทบ. ที่สูญเสียจากการปฏิบัติราชการ ทภ.2 ลง 16 ธ.ค. 62
- 22 คำสั่งกองทัพบก ที่ 133/2563 เรื่อง การมอบอำนาจสั่งการในนาม ผบ.ทบ. ลง 26 มี.ค. 63

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก กิติพงษ์ พ่วงอยู่
วัน เดือน ปีเกิด 26 มกราคม 2515
ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2532 โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 31
พ.ศ. 2538 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 42
พ.ศ. 2549 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 84

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2538 - 2542 ผู้บังคับหมวดกองร้อยทหารสารวัตร กองพลทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2545 - 2546 ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตร มณฑลทหารบกที่ 23
พ.ศ. 2558 - 2561 หัวหน้ากองกำลังพล มณฑลทหารบกที่ 27
พ.ศ. 2561 - 2563 หัวหน้ากองกำลังพล มณฑลทหารบกที่ 21

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2563 รองผู้อำนวยการกองกำลังพล กองทัพอากาศที่ 2